

Jõhvi Noorukite Ravi-rehabilitatsioonikeskus
OÜ Corrigo

JÕHVI NOORUKITE RAVI – REHABILITATSIOONIKESKUSE TEENUSE KIRJELDUS

Jõhvi Noorukite ravi-rehabilitatsioonikeskus alustas oma tegevust 2004.a. aprillikuus Tervise Arengu Instituudi toetusel. Keskuse põhieesmärk on 14.-18.aastaste sõltuvusaineid kuritarvitavate noorukite ravi ja rehabilitatsiooni korraldamine.

Noorukite sõltuvusravi ja rehabilitatsioon on aeganõudev protsess ning lähtudes individuaalsetest vajadustest on protsessi kestvus 9 kuni 12 kuud.

Ravi-rehabilitatsioon koosneb järgmistest etappidest:

Ettevalmistus ehk ambulatoorne etapp

Ettevalmistavas etapis toimub nooruki kohta anamneesi kogumine sõltuvuse ja muude probleemide väljaselgitamiseks. Toimub esmane tutvumine kliendiga.

Nooruki kohta andmete kogumisel võib allikana kasutada lapsevanemat, lastekaitseinspektorit, sotsiaaltöötajat või hoolekandeesutuse töötajat ning teisi asjaomaseid isikuid. Informatsiooni kogumine toimub rangelt Isikuandmete kaitse seaduse alusel. Kogutakse lapse huvidest lähtuvalt ainult tööks ja eesmärgi täitmiseks vajalikke andmeid. Andmeid võib taotleda ainult asutuse poolt volitatud isik. Andmete edastamisel ja säilitamisel täidetakse delikaatsete isikuandmete kaitse nõudeid (konfidentsiaalsus, kolmandatele isikutele juurdepääsu vältimine).

Fikseeritakse samuti juhuslikult mitteametlikest allikatest saadud info, näit: teistelt narkootikumide kasutajatelt, kliendi tuttavatelt.

Mida rohkem on informatsiooni kliendi kohta, seda kergem on panna kliendile diagnoos ja planeerida ravi ning edasine rehabiliteerimise töö.

Ettevalmistusetapi ajal toimub kliendi selektsioon, s.t. selgitatakse välja kas ta sobib Jõhvi Ravi-rehabilitatsioonikeskusesse või ei.

Klientide koosseis keskses peab olema enam-vähem ühetaoline (keskuse sihtrühmaks ei ole patoloogiliste psüühikahäirete all kannatavad või vaimupuudega kliendid).

Vajadusel ja ravikomisjoni soovitusel ning sotsiaalvõrgustiku otsusest lähtuvalt võib klient enne kesksesse vastuvõtmist suunata ägeda seisundi kupeerimiseks ja detoksikatsiooniks spetsialiseeritud raviasutusse.

Kliendi vastuvõtu tingimused:

1. Keskusesse võetakse ravile sõltuvusainet kuritarvitavaid noorukeid vanuses 14a.–18a.
2. Ravi-rehabilitatsioonile võetakse noorukeid, kelle uimastite või teiste sõltuvusainete (näit: alkohol, keemilised ained) kuritarvitamine on dokumentaalselt tõestatud.
3. Keskusesse võetakse nooruk statsionaarsele ravile ja rehabilitatsioonile peale ambulatoorse ettevalmistusetapi läbimist.
4. Saabumisel on vajalik esitada haridust tõendav dokument (klassitunnistus või väljavõte õpilasraamatust viimasest haridusasutusest).
5. Keskusesse võib noorukit suunata alaealiste asjade komisjon oma otsusega, kohaliku omavalitsuse sotsiaalvõrgustiku otsuse alusel, kohus või lapsevanem oma avalduse alusel.

Noorukite statsionaarse rehabilitatsiooniteenuse kirjeldus

6. Ravile ja rehabilitatsioonile võetakse noorukid, kes on teadlikud ravile ja rehabilitatsioonile suunamise otsusest.
7. Nooruk esitab kirjaliku [kliendi nõusoleku](#) ravile pöördumiseks ja kinnitab allkirjaga nõusoleku ravi-rehabilitatsiooni keskuse reeglite tingimustega. Selle alusel sõlmib raviasutus lapsevanemaga või noorukiga kirjaliku [ravilepingu](#).
8. Ravi-rehabilitatsioonile võetakse lapse *eestkostja kooskõlastust* omav klient peale suunaja ja OÜ Corrigo poolt [Lepingu](#) allkirjastamist. Samuti on vajalik tugiisiku või kliendi elukohajärgse kohaliku omavalitsuse *sotsiaaltöötaja nõusolek* kliendi viibimise ajal osaleda sotsiaalvõrgustiku koosolekutel ja keskuse spetsialistidega kohtumistel.
9. Ravile saabumisel on soovitatav, et nooruk ei oleks tarbinud sõltuvusainet (uimasteid, alkoholi, toksilisi aineid) viimase 3 päeva jooksul.
10. Ravi-rehabilitatsioonile võetakse vastu klient minimaalse viibimisajaga 9 kuud (1 õppeaasta)
11. Nooruk saabub keskusesse eelnevalt keskuse personaliga kokkulepitud ajal.
12. Keskusesse ei võeta kaksikdiagnoosiga noorukeid.

Esimene ehk ravietapp

Selles etapis vajab nooruk individuaalset lähenemist ja jälgimist ning tavakeskkonnast eraldamist.

Toimub nooruki adapteerumine ja motivatsiooni tekitamine.

Esmaseks eesmärgiks on kliendi adaptatsioon keskuses. Adaptatsiooni puudumisel ei pruugi tekkida kliendil piisaval määral motivatsiooni uimastite tarbimisest loobuda.

Tavaliselt satub klient keskusesse olles vähe motiveeritud. Seega on keskuse edasiseks ülesandeks kliendis motivatsiooni tekitamine tema põhiliste probleemide lahendamiseks. Tavaliselt klientide põhiprobleemideks on kõrge ärevuse tase, madal enesehinnang, suhtlemis- ja sotsiaaloskuste puudulikkus.

Ravietapp sisaldab endas nii medikamentooset, kui ka psühhoteraapeudilist sekkumist.

Ravile saabumisel jätkatakse varem psühhiaatri poolt määratud ravi. Selleks, et klient saaks jätkata keskusese esimeses päevast ravi, on vaja väljavõtet tema raviarstilt.

Kui klient ei ole varem ravi saanud, on teda vaja jälgida ja peale hindamist otsustada, kas ta vajab medikamentooset ravi või ei.

Medikamentoosne ravi viiakse läbi sümptomaatilise ravina käitumise korrigeerimiseks, laste neurooside, ärevuste, agressiivsuse (kogelemine, tõmbused, enurees, öised hirmud), unehäirete, depressiivse seisundi raviks. Kasutatakse antidepressante (klassikalisi ja uue põlvkonna ravimid), neuroleptikume ja harvadel juhtudel trankvilisaatoreid. Medikamentoosne ravi rakendatakse abstinentsi nähtude leevendamiseks.

Käitumishäired on sageli tingitud sotsiaalsetest oludest, mille tõttu eelistatakse ravi uimastivabal meetodil. Eesmärgiks on lapse või nooruki tervise ja heaolu esmane taastamine.

Ravi sisaldab:

- psühhiaatrilisest ja psühhoteraapeutilisest diagnoosist lähtuvat medikamentooset ravi
- individuaalse teraapia kavandamist ja läbiviimist
- grupiteraapiaga liitumist
- kvalifitseeritud erialaspetsialistide nõustamist
- sotsiaalsete toimetulekuoskuste arendamist
  - Teenuse eesmärgiks on noorukitele igapäevaste rutiinsete tegevuste ja iseseisvaks toimetulekuks vajalike oskuste õpetamine-arendamine, kutseoskuste õpetamine (sh arvutiõpe, keeleõpe), klientidele info jagamine.
- grupitööd
  - Grupitöö eesmärgiks on anda kliendile võimalus arutada igapäevaelu korralduslikke toimetulekuprobleeme spetsialistidega ja teiste

- klientidega.
- pereteraapiat
Eesmärgiks on Eestis tunnustatud meetodikal perekohtumiste läbiviimine lastevanemate ja tugiisikute nõustamine, alaealise ja pereliikmete omavahelise suhte taastamine ja perekeskse usalduse loomine.
  - psühholoogiline individuaalteraapiat
Eesmärgiks on erinevate tunnustatud psühhoterapia võtete kaudu kliendi, kui isiksuse arendamine ja resotsialiseerimine, käitumisvõtete ja harjumuste kujundamine.

Teine etapp ehk rehabilitatsiooni alustamine

On suunatud kliendi tervisliku seisundi, füüsilise enesetunde ja sotsiaalsete toimetulekuoskuste taastamisele. Samaaegselt tegeletakse nooruki motivatsiooni arendamisega.

Etappi iseloomustavad alljärgnevad tegevused:

- edasise rehabilitatsiooniskeemi väljatöötamine
- psühhiaatiline ja psühholoogiline nõustamine
- kliendi perekonnaga töö korraldamine, perekohtumiste korraldamine
- võrgustikutöö

Etapis peab olema nähtav kliendi tahe osaleda rehabilitatsiooniprotsessis, valmidus muuta enda sotsiaalseid toimetulekuoskusi.

Metoodika: Igale kliendile koostatakse kokkuvõtlik [elukvaliteedi hinnang](#). Sõltuvalt kliendi psüühilise tervise seisukorrast, sotsiaalprobleemide või muude individuaalsete eripärade olemasolust koostatakse [individuaalne ravi- ja rehabilitatsiooniplaan](#). Individuaalses ravi- ja rehabilitatsiooniplaanis püstitatakse eesmärgid, mida soovitakse teatud ajaga saavutada ning ülesanded eesmärkide täitmiseks.

- sotsiaalsete toimetulekuoskuste arendamine
Teenuse eesmärgiks on klientidele igapäevaste rutiinsete tegevuste ja iseseisvaks toimetulekuks vajalike oskuste õpetamine-arendamine, kutseoskuste õpetamine (sh arvutiõpe, keeleõpe), klientidele info jagamine.
- sotsiaalne rehabiliteerimine, sotsiaalnõustamine
Saada ülevaade kliendi sotsiaalmajanduslikust olukorrast, korraldada klientide tegevust keskkuses, suunates klienti erinevatesse tegelustesse, individuaalsete nõustamiste läbiviimine, klientide abistamine dokumentide vormistamisel, pidev klientide motiveerimine ja sh resotsialiseerimine, sotsiaalsed suhted, vajadusel õpikeskkonna taastamine, kriminaalse keskkonna vältimisele kaasa aitamine
- süstematiseeritud kehalise tegevuse arendamine
Eesmärgiks on füüsilise vormi taastamisele ja võimalusel aktiivsele liikumisele suunatud tegevustik, vaba aja veetmise võimalustele alternatiivse variandi tekitamine
- kunsti- ja tegevusteraapiline lähenemine
Eesmärgiks on passiivse ja mitteverbaalse teraapiavormi võimaldamine, mille käigus klient saab arendada oma loovust
- Informatsiooni kogumine ja edastamine
Ravi ja rehabilitatsiooni käigus informatsiooni kogumine sõltuvuskäitumisega alaealiste tegevustiku kohta, infektsioonide leviku ja riskikäitumise kohta antud sihtgrupis ning selle edastamine võrgustiku partneritele

Klientide tervislik seisund on jälgitav psühhiaatri poolt.

Noorukite statsionaarse rehabilitatsiooniteenuse kirjeldus

Etapp on suunatud maksimaalsete toimetulekuoskuste ja õpiharjumuste kujundamisele. Selles etapis pannakse rõhk individuaalsete ning perekesksete teraapiate kasutamisele. Keskuse personal toetab ja motiveerib last või noorukit muutma oma elu kvaliteeti. Teda suunatakse maksimaalsele ja efektiivsele ajakasutusele, õpitegevusele individuaalprogrammi järgi, vaba-aja veetmise võimalustest arusaamisele ning tulevikuplaanide teostamisele. Lapse või nooruki juhtumi põhjal kutsutakse kokku võrgustikupartnerid (lapsevanemad, kohaliku omavalitsuse lastekaitsetöötaja või sotsiaaltöötaja, õpetaja jne).

Jõhvi Noorukite Ravi-rehabilitatsioonikeskus annab klientidele õppimisvõimaluse Jõhvi Gümnaasiumi või teise sobiva haridusasutuse baasil. Raskuste ilmnemisel tavaprogrammi järgi õppimisel on võimalik Keskuses jätkata õpinguid lihtsustatud programmi järgi. Keskuses töötab eripedagoog, kes aitab korrigeerida programmi vastavalt iga kliendi intellektuaalse arengu tasemele. Eripedagoog viib samuti läbi kasvatuslikku tööd, arendavaid vestlusi õppimismotivatsiooni tõstmise eesmärgil.

Põhinedes saadud kogemustele teeme järelduse, et alaealiste poolt narkootiliste ainete tarvitamine on kompensatoorne käitumine, millega noorukid püüavad lahendada oma isiksuse ja sotsiaalseid probleeme. Selleks, et vabastada nooruk kahjulikust harjumusest, peab aitama tal lahendada sotsiaal ja isiksuslikes valdkondades tekkinud raskusi.

Selles etapis algab ettevalmistamine lapse/nooruki keskusest väljakirjutamiseks.

Etapis on jälgitav lapse/nooruki sotsialiseerimise protsess, toimetulekuoskuste paranemine, valmidus osaleda ravikeskuse ühistegevustes ja muuta tavapärasest suhtlemis- ja käitumisstiili ning osalemine individuaalses raviprotsessis.

Leitakse võimalusi, kuhu laps/nooruk suundub peale väljakirjutamist.

Etappi iseloomustavad alljärgnevad tegevused:

- 1) arendustegevused, vajadusel õppetegevus individuaalprogrammi järgi
- 2) kindla suunitlusega tegevustike ja oskuste omandamine
- 3) võrgustikutöö
- 4) perekondliku tausta suunamine ning peret ja last või noorukit ühendav pereteraapia grupiteraapia

Kolmas etapp ehk rehabilitatsioon

Etapis valmistatakse klient ette üleminekuks ambulatoorsesse programmi. Selles etapis alustatakse tema ettevalmistamist iseseisvaks uimastivabaks toimetulekuks. Tehakse koostööd sotsiaal- ja lastekaitsetöötajatega vastavas kohalikus omavalitsuses, erinevate õppeasutustega ja pereliikmetega. Kohaliku omavalitsuse toel leitakse kliendile sobiv elukoht, kool ning soovitatavalt vaba aja veetmise võimalused (huvialaringid, noortekeskused, spordiringid).

Etappi iseloomustavad alljärgnevad tegevused:

- 1) individuaalne nõustamine ja teraapia
- 2) psühho-sotsiaalne toetus
- 3) jätkuv tegevusteraapia
- 4) sotsiaaltöötaja teenused

Etapi läbinud nooruk on valmis jätkama ambulatoorset programmi. Ambulatoorne programm võib toimuda tavapärasel keskkonnas – kodus, lastekodus. Vahetult enne keskusest väljakirjutamist toimub võrgustiku koosolek (lasteõiguskaitse inspektorid, kriminaaljälituse ametnikud, vanemad või sotsiaalhoolekandeaasutuste töötajad), kes leiab parima lahenduse rehabilitatsiooni järgse perioodi jätkamiseks, kliendi edasise monitooringu sageduse. Lepitakse kokku jälgijate ring. Tavapäraselt jääb klient kuni 3 kuuks keskuse spetsialistide jälgimisele. Kliendiga lepitakse kohtumised, alustades sagedusega 1 x nädalas, edaspidi pikendades iseseisvuse aega kuni 1 x kuus. Võrgustik jääb omavahelisse kontakti meili või telefoni teel.

Ambulatoorne rehabilitatsioon

Kui kliendi võrgustik ja keskuse meeskond leiavad, et nooruki tagasipöördumine võib põhjustada tagasilangust ja ei võimalda lahenda sotsiaalseid probleeme, võib võrgustiku koosolek otsustada ambulatoorse rehabilitatsiooni jätkamise Keskuse baasil.

OÜ CORRIGO	JÕHVI NOORUKITE RAVI-REHABILITATSIOONIKESKUSE TEGEVUSJUHEND	
Koostaja: Koordinaator		Kehtiv alates: 13.08.2008

Eesmärgid	<ul style="list-style-type: none"> • Keskuse põhieesmärk on suunatud 14 - 18 aastaste (kaasaarvatud) uimastisõltuvusega laste ja noorukite ravile ja rehabilitatsioonile. • Sõltlaste perekondade ja tugiisikute nõustamisele
Ravi ja rehabilitatsiooni etapid	<ul style="list-style-type: none"> • Ettevalmistav ehk ambulatoorne 0 – etapp • Ravi ehk 1 – etapp • Rehabilitatsiooni algus ehk 2 – etapp • Rehabilitatsiooni ehk 3 – etapp
Ettevalmistav ehk ambulatoorne 0 - etapp	<p>Ettevalmistavas faasis toimub lapse või nooruki anamneesi kogumine sõltuvuse ja muude probleemide olemasolu selgitamiseks. Selgitatakse välja uimastitarbimise põhjused, ainete tarbimise kestvus ja erinevate ainete segatarbimine ning sellega kaasnevad käitumis- ja psüühikahäired. (vt.Esmaste klientide ambulatoorse töö juhend)</p> <p>Keskuse ülesanded, mille käigus toimub anamneesi kogumine:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Esmase informatsiooni kogumine eeldatava kliendi kohta (Koordinaator ja sotsiaaltöötaja) <ul style="list-style-type: none"> • Kliendi sotsiaalvõrgustiku liikmetega kohtumine (Koordinaator ja sotsiaaltöötaja). Esmasel kohtumisel lepatakse kokku ka sotsiaalvõrgustiku kohtumiste ajad.(Kutse võrgustiku koosolekule(V 6-10); võrgustiku koosoleku protokoll (6-20)). Kliendi sotsiaalvõrgustiku moodustavad: <ul style="list-style-type: none"> ○ kliendi vanemad või eestkostjad ○ elukohajärgne hoolekande ametnik ja lastekaitsetöötaja ○ kliendi asukohajärgse hoolekandetasutuse töötajad ○ kriminaalhooldusametnik (kliendi kriminaalsete probleemide olemasolu korral) ○ alaealiste asjade komisjoni esindaja ○ keskuse töötajad • Esmane kohtumine kliendiga (Keskuse ravikomisjon). <p>Ravikomisjon hindab nooruki tervislikku seisundit ja motivatsiooniastet ravi ning rehabilitatsiooniprotsessis osalemiseks. Ravikomisjon koguneb vastavalt vajadusele, mille määrab vakantsete kohtade olemasolu Keskuses. Minimaalselt kogunetakse 2 korda kuus. Ravikomisjoni moodustavad Keskuse töötajad koosseisus:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Psühhiaater ○ Psühholoog ○ Sotsiaaltöötaja ○ Keskuse koordinaator ○ Vastutav kasvataja <ul style="list-style-type: none"> • Ravikomisjon koostöös kliendi sotsiaalvõrgustiku liikmetega teeb otsuse kliendi suunamiseks kas ravile ja rehabilitatsioonile või planeeritakse kliendi tulevaste kohtumiste ajad ambulatoorsel alusel. (Keskuse ravikomisjon) <ul style="list-style-type: none"> • Kui koostöös osalevad pooled peavad ravi/rehabilitatsiooni alustamist kliendi puhul põhjendatuks (75% kohalviibinutest), määratakse ligikaudne

Noorukite statsionaarse rehabilitatsiooniteenuse kirjeldus

	<p>kuupäev, mil klient suunatakse rehabilitatsiooniprogrammile Keskusesse. Kui ei ole vabu kohti, teatatab koordinaator noorukile esimese aja, millal on võimalik teenust saada. Positiivse vastuse korral võetakse nooruk programmi ja sõlmitakse 3-poolne kirjalik ravileping (vt. Nooruki statsionaarsele ravile võtmise juhend)</p>
<p>Ravi ehk 1 - etapp</p>	<p>Ravi etapp on suunatud kliendi tervisliku seisundi, füüsilise enesetunde ja sotsiaalsete toimetulekuoskuste taastamisele. Sel etapil jälgitakse nooruki sisseelamist programmi (Kliendi intensiivne jälgimisleht (V 6-3)). Ning soodustatakse osalema päevaprogrammist tegevustes ja jälgimas Keskuse sisekorraeskirju (vt. Keskuse sisekorra-reeglid).</p> <p>Esimest etappi iseloomustavad alljärgnevad tegevused:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Anamneesi koostamise lõpetamine (Koordinaator, sotsiaaltöötaja) • Raviplaani väljatöötamine ja rakendamine (Keskuse ravikomisjon) (Raviplaan (V 6-24)). <p>Ravikomisjon koostab kliendile individuaalse ravi- ja rehabilitatsiooniplaani esimese kuu lõpuks, alates kliendi Keskusesse saabumise kuupäevast. Järgmine ravi- ja rehabilitatsiooniplaan, kuhu on ära märgitud esimesed kliendiga toimunud muutused ja sellest lähtuvalt uued tegevused, koostatakse 2 kuud pärast esimese plaani väljatöötamist. Järgnevad ravi- ja rehabilitatsiooniplaanid koostatakse iga 6 kuu järel.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Psühhiaatriline ja psühholoogiline nõustamine, diagnoosi määramine (Psühhiaater, psühholoog). • Kliendi perekonnaga kontakti võtmine, perekohtumiste/sotsiaalvõrkustiku - töö korraldamine (Sotsiaaltöötaja, pereterapeut). • Keskuse sisekorraeskirjade ja nõuete täitmise jälgimine (Sotsiaaltöötaja, kasvatajad) (Kliendiga toimunud sündmused (V 6-6)). • Ravi etapis on lubatud külastused ainult hooldusõigusega isikutel. (Vastutab sotsiaaltöötaja, koordinaator). (vt. Vanemate/eestkostjate külastusjuhend). <p>Klient ei tohi lahkuda keskuse territooriumilt. Esimeses etapis peab olema nähtav kliendi tahe osaleda raviprotsessis, valmidus muuta enda sotsiaalseid toimetulekuoskusi.</p>
<p>Rehabilitatsiooni algus ehk 2 - etapp</p>	<p>Teine etapp on suunatud maksimaalsete rehabilitatsioonivõtete ja individuaalsete ning perekesksete teraapiate kasutamisele. Keskuse personal toetab ja motiveerib last või noorukit muutma oma elu kvaliteeti. Teada suunatakse maksimaalsele ja efektiivsele ajakasutusele (vt. Juhend tööteraapia läbiviimiseks välitingimustes); õpitegevusele nii individuaalprogrammi kui ka tavakooli – programmi järgi (vt. Kooliskäimise juhend väljaspool Keskust); vaba-aja veetmise võimalustest arusaamisele (vt. Jalutuskäigu juhised, Treeningutest osavõtmise juhend, Šeikluskasvatuse juhend) ning tulevikuplaanide teostamisele.</p> <p>Rehabilitatsiooni alguse etappi iseloomustavad alljärgnevad tegevused:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Regulaarne individuaalne nõustamine ja teraapia (Psühhiaater, psühholoog, terapeut) • Igale kliendile koostatakse kokkuvõtlik hinnang „Elukvaliteedi” süsteemi alusel (Sotsiaaltöötaja) (vt. ”Elukvaliteedi hinnang”) • Grupiteraapia (psühholoog, terapeut) • Perekohtumised/Sotsiaalvõrgustiku kohtumised (Sotsiaaltöötaja, psühholoog, terapeut, koordinaator)

Noorukite statsionaarse rehabilitatsiooniteenuse kirjeldus

- Arendustegevused, vajadusel õppetegevus individuaalprogrammi järgi (Sotsiaaltöötaja, kasvatajad, terapeut, eripedagoog, psühholoog, koordinaator).
- Kindla suunitlusega tegevustike ja oskuste omandamine (Kogu Keskuse personal)

Teises etapis peab olema jälgitav nooruki sotsialiseerumise protsess, valmidus osaleda ravikeskuse ühistegevustes ja muuta tavapärasest suhtlemis- ja käitumisstiili. Kliendile on kohustuslik osalemine individuaalses rehabilitatsiooniprotsessis.

Rehabilitatsiooni ehk 3 - etapp

Selles etapis valmistatakse klient ette üleminekuks ambulatoorsesse rehabilitatsiooniprogrammi või ravi-rehabilitatsiooniprotsessi lõpetamiseks.

Kui nooruk ei soovi jätkata osalemist ambulatoorses rehabilitatsiooniprogrammis, siis selles etapis alustatakse tema ettevalmistamist iseseisvaks uimastivabaks toimetulekuks. Tehakse koostööd sotsiaal- ja lastekaitsetöötajatega vastavas kohalikus omavalitsuses, erinevate õppeasutustega ja pereliikmetega. Kohaliku omavalitsuse abiga leitakse noorukile sobiv tegevustik ning vaba-aja veetmise võimalused (huvialaringid, noortekeskused, spordiringid).

Rehabilitatsiooni etappi iseloomustavad alljärgnevad tegevused:

- Individuaalne nõustamine ja teraapia (psühholoog, psühhiaater, terapeut).

- Psühho-sotsiaalne toetus (kogu keskuse personal)

- Jätkuv tegevusteraapia (kogu keskuse personal)

- Keskuse ravikomisjon koostöös kliendi sotsiaalvõrgustiku liikmetega määrab ära isikud, kes vastutavad kliendi edasise käekäigu eest, pärast Keskusest lahkumist. Fikseeritakse ära õppeasutus, kus klient jätkab haridusteed või kindel töökoht, kuhu klient tööle asub.

- Kokkuvõtete koostamine Keskusest lahkuvate klientide kohta (Ravikomisjon) ([Kokkuvõtte rehabilitatsiooni-protsessist \(V 6-7\)](#)).

Selle etapi läbinud nooruk on valmis jätkama ambulatoorset rehabilitatsiooniprogrammi ([vt. Ambulatoorse jälgimise juhend](#)) või alustama iseseisvat uimastivaba elustiili. Vastavalt lapsevanemate (hooldajate) ja noorukite vajadustele jätkuvad konsultatsioonid minimaalselt 2 korda kuus. Lisaks eelnevale on kõikidel programmi 4 faasi läbinutel võimalik saada ööpäevaringselt nõustamist Keskuse abitelefoni.

Keskuse igapäevatööd reguleerivad juhendid

Lisaks eelpoolmärgitutele juhendub Keskus oma igapäevatoos veel alljärgnevatest juhenditest:

- [Kliendi koolivaheajale \(puhkusele\) lubamise juhend: Kliendi puhkuse avaldus \(V 6-1\); Kliendi puhkusele lubamise protokoll \(V 6-15\); 3-poolne kooskõlastus kliendi puhkusele lubamiseks \(V 6-9\)](#)
- [Juhend kliendi vastuvõtmiseks peale puhkust: \(Kliendi vastuvõtu akt \(V 6-5\)](#)
- [Juhend kliendi saatmiseks poes](#)
- [Tegevusjuhend ja -järjekord kliendi ebaadekvaatse käitumise korral](#)
- [Tegevusjuhend klientide füüsilise kokkupõrke korral](#)
- [Tegevusjuhend põgenemise korral](#)
- [Tegevusjuhend kliendi vastuvõtmisel Keskusesse peale põgenemist](#)
- [Tegevusjuhend kliendi trauma korral](#)